Affecting, influencing. —नः Air, wind. —नं 1 Touching, touch, contact. -2 Sensation, feeling. -3 Sense or organ of touch. -4 A gift, donation.

स्पर्शनकं A term used in Sânkhya philosophy for the 'skin.'

स्पर्शवत् *a.* 1 Tangible. -2 Soft, soft or agreeable to the touch; Ku. 1. 55.

स्पर्ष्टि *m.* A distemper, disorder of the body, disease.

स्पर्ष् 1 A. (स्पर्षते) To become wet or moist.

स्पश् 1 U. (स्पशति-ते) 1 To obstruct. -2 To undertake, perform -3 To string together. -4 To touch. -5 To see, behold, perceive clearly, spy out, espy.

स्पशः [स्पश्-अच्] 1 A spy, a secret emissary or agent; स्पशे शनैर्गतवति तत्र विद्विषां *Si.* 17. 20; see अपस्पश also. -2 Fight, war battle. -3 One who fights with savage animals (for reward), or the fight itself.

स्पष्ट *a.* [स्पश्-क्त निo इडभावः] 1 Distinctly visible, evident, clearly perceived, clear, plain, manifest; स्पष्टे जाते प्रत्यूषे K. 'when it was broad day-break'; स्पष्टाकृतिः R. 18. 30; स्पष्टार्थः &c. -2 Real, true. -3 Full-blown, expanded. -4 One who sees clearly. —ष्टं *ind.* 1 Clearly, distinctly, plainly. -2 Openly, boldly. (स्पष्टीकृ means 'to make clear or distinct, explain, elucidate.) **-Comp.** —अर्थ *a.* intelligible, clear. —गर्भा a woman who shows evident signs of pregnancy. —प्रतिपत्तिः *f.* distinct notion, clear perception. —भाषिन्, -वक्तृ *a.* plain-spoken, outspoken, candid.

स्पष्टयति Den. P. To make clear, explain, elucidate.

स्पृ 5 P. (स्पृणोति) 1 To deliver or extricate from. -2 To gratify. -3 To grant, bestow. -4 To protect. -5 To live.

स्पृश् 6 P. (स्पृशति, पस्पर्श, अस्पृक्षत्-अस्पार्क्षीत्-अस्पाक्षीत्, स्पक्ष्यति-स्पर्क्ष्यति, स्पर्ष्टुं-स्पष्टुं, स्पृष्ट) 1 To touch; स्पृशन्नपि गजो हंति H. 3. 14; कर्णे परं स्पृशति हंति परं समूलं Pt. 1. 304. -2 To lay the hand on, stroke gently with, touch; हस्तेन पस्पर्श तदंगमिंद्रः Ku. 3. 22. -3 To adhere or cling to, come in contact with. -4 To wash or sprinkle with water; Ms. 2. 60. -5 To go to, reach; *S.* 2. 14; R. 3. 43. -6 To attain to, obtain, reach a particular state; महोक्षतां वत्सतरः स्पृशन्निव R. 3. 32; वितत्यधैर्यैर्वीरः स्पृशति बहुमानोन्नतिपदं H. 1. 175. -7 To act upon, influence, affect, move, touch; Mu. 7. 16; Ku. 6. 95. -8 To refer or allude to. -9 To take, receive, accept (as a sacrificial offering). —*Pass.* To be polluted, defiled, or tainted; U. 1. 48. —*Caus.* (स्पर्शयति-ते) 1 To cause to touch. -2 To give, present, गाः कौडिन्यः स्पर्शयता बभूवुः R. 2. 49.

स्पृश् *a.* (At the end of comp.) Who or what touches, touching, affecting, piercing; मर्मस्पृश्, हृदिस्पृश् &c.

स्पृशी The prickly night-shade.

स्पृश्य *a.* Tangible.

स्पृष्ट *p. p.* [स्पृश्-क्त] 1 Touched, felt with the hand. -2 Come in contact with, touching. -3 Reaching, applying or extending to; अस्पृष्टपुरुषांतरं Ku. 6. 75. -4 Affected, seized; Me. 69; अनघस्पृष्टं R. 10. 19. -5 Tainted, defiled; Ms. 8. 205. -6 Formed by the complete contact of the organs of speech (the letters of the five classes); अचोऽस्पृष्टा यणस्त्वीषत्तेमस्पृष्टाः शलः स्मृताः। शेषाः स्पृष्टा हलः प्रोक्ता निबोधानुप्रदानतः *Sik.* 38. —ष्टं Touch.

स्पृष्टास्पृष्टि *n.*, स्पृष्टास्पृष्टं Touching one another.

स्पृष्टिः, स्पृष्टिका *f.* Touch, contact; तद्वयस्य अस्वच्छशरीरस्पृष्टिकया शापितोसि Mk. 3.

स्पृह् 10 U. (स्पृहयति-ते) To wish, long for, desire for, yearn, envy (with dat.); स्पृहयामि खलु दुर्ललितायास्मै *S.* 7; तपःक्लेशायापि स्पृहयंती K.; न मैथिलेयः स्पृहयांबभूव भर्त्रे दिवो नाप्यलकेश्वराय R. 16. 42, Bh. 2. 45.

स्पृहणं [स्पृह्-ल्युट्] The act of desiring or wishing, longing for.

स्पृहणीय *a.* [स्पृह्-अनीयर्] To be desired or longed for, enviable, desirable; अहो बतासि स्पृहणीयवीर्य Ku. 3. 20; वंद्या स्वमेव जगतः स्पृहणीयसिद्धिः Mâl. 10. 21; परस्परेण स्पृहणीयशोभं न चेदिदं द्वंद्वमयोजायिष्यत् R. 7. 14, Ku. 7. 66; U. 6. 40.

स्पृहयालु *a.* [स्पृह्-आलुच्] Disposed to be desirous or envious of, longing or eager for, covetous (with dat. or loc.); भोगेभ्यः स्पृहयालवो न हि वयं Bh. 3. 64; तपोधनेषु स्पृहयालुरेव R. 14. 45.

स्पृहा [स्पृह् अच्] Desire, eager desire, ardent wish, longing, envy, covetousness; कथमन्वे करिष्यंति पुत्रेभ्यः पुत्रिणः स्पृहां Ve. 3. 29, R. 8. 34.

स्पृहालु=स्पृहयालु q. v.

स्पृह्य *a.* Desirable, enviable. —ह्यः The wild citron tree.

स्पृ 9 P. (स्पृणाति) To hurt, kill.

स्प्रष्ट् *m.* See स्पर्ष्टि.

स्फट् 1 P. (स्फटति) To burst, expand.

स्फटः A snake's expanded hood; cf. फट-टा. —टी Alum.

स्फटा 1 A snake's expanded hood. -2 Alum.

स्फटिकः 1 A crystal, quartz; अपगतजले हि गलति स्फटिकशकलमिव रजनिकरगभस्तयः सुखं प्रविशंत्युपदेशगुणाः K. —का Sulphate of alumina or alum. **-Comp.** —अचलः the mount Meru. —अद्रिः the mount Kailâsa. °भिद् *m.* camphor. —अभ्रः camphor. —अश्मन्, -आत्मन्, -मणि *m.*, -शिला a crystal stone. —प्रभ *a.* crystalline, transparent. —स्तंभः a crystal column.

स्फटिकारिः, स्फटिकारिका *f.* Sulphate of alumina.

स्फटिकी Alum.

स्फंट् I. 1 P. (स्फंटति) To burst, open, expand. -II. 10 U. (स्फंटयति-ते) To jest or joke with, laugh at.

स्फंड् 1. P., 10 U. (स्फंडति, स्फंडयति-ते) To laugh at, joke with, deride.

स्फर् See स्फुर्.

स्फरणं Trembling, quivering, throbbing.

स्फाल् 1 P. (स्फलति) To tremble quiver, throb, palpitate. —10 U. or *Caus.* (स्फालयति-ते) To cause to tremble or shake.

स्फाटकः A drop of water. —कं Crystal.

स्फाटिक *a.* (की *f.*) Crystalline. —कं A crystal.

स्फाटीकं Crystal.

स्फाटित *p. p.* Split open, burst, expanded, made to gape.

स्फाय् 1 A. (स्फायते, स्फीत) 1 To grow large or fat, to become big or bulky. -2 To swell, increase, ex-